

โครงการพัฒนาการแสดงด้านทัศนศิลป์

ลีลา

วิทยาลัยช่างศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม



คำนำ

วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้ดำเนินโครงการพัฒนาการแสดงด้านทัศนศิลป์ในโครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ประจำปี 2565 ผลงานชุด “ลีลา” จึงได้มีการจัดทำขึ้น

การสร้างสรรค์ผลงานด้านทัศนศิลป์ รูปแบบประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา” โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากท่วงท่าการรำ ร่ายรำ ระเบียบท่าและท่วงท่าที่สื่อถึงวิถีชีวิตพื้นบ้านของไทย การเก็บเกี่ยวพืชผล วิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติ แสดงออกผ่านผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผา โดยใช้เทคนิคดินพื้นบ้านในการสร้างสรรค์ เป็นการสื่อถึงเอกลักษณ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง ดินและวิถีชีวิต ในแบบวิถีพื้นบ้านของไทย

ผลงานชุดนี้เป็นการเผยแพร่และสืบสานความเป็นเอกลักษณ์ของชาติผ่านการสร้างสรรค์ศิลปะ อันจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจในชาติรวมถึงนำไปสู่การทบทวนคุณค่าของวัฒนธรรมและความเป็นไทย เพื่อพัฒนาสืบต่อให้ดียิ่งขึ้นไป



(นายจรัญ หนองบัว)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์

สารบัญ

	หน้า
คำสั่งวิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	ก
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
ขอบเขตในการสร้างสรรค์	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 ที่มาและแรงบันดาลใจ	3
เส้น (Line)	4
รูปทรง (Form)	6
สี (Color)	8
บทที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงาน	9
การรวบรวมและศึกษาข้อมูล	9
การสร้างต้นแบบ	9
การสำรวจและเก็บข้อมูลสถานที่ติดตั้งผลงาน	12
การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาลอยตัว	12
ผลงานชิ้นที่ 1	15
ผลงานชิ้นที่ 2	17
ผลงานชิ้นที่ 3	19
การส่งมอบผลงาน	25
บทที่ 4 การวิเคราะห์และสรุปผลการสร้างสรรค์	27
ภาคผนวก	30
ประมวลภาพผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา”	30
ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	32

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 1 ระบายเก็บพริกไทย	4
ภาพที่ 2 เส้นโค้งและเส้นหยัก จากกลุ่มรูปทรงของนักแสดงระบายเก็บพริกไทย ในท่าเดินสวน	4
ภาพที่ 3 เส้นโค้งและเส้นหยัก จากกลุ่มรูปทรงของนักแสดงระบายเก็บพริกไทย ในท่าระบายคำ	4
ภาพที่ 4 เส้นโค้งและเส้นหยัก จากกลุ่มรูปทรงของนักแสดงระบายเก็บพริกไทย ในท่านั่งเลือกพริกไทย	5
ภาพที่ 5 เส้นโค้งและเส้นหยัก จากกลุ่มรูปทรงของนักแสดงระบายเก็บพริกไทย ในท่าเดินระบายเป็นวงกลม	5
ภาพที่ 6 การวิเคราะห์เส้นในการแสดงระบายเก็บพริกไทย	5
ภาพที่ 7 ภาพร่าง 2 มิติ จากเส้นที่มองเห็นได้จากท่วงท่าและลีลาของระบายเก็บพริกไทย	5
ภาพที่ 8 รูปทรงอิสระ จากท่าทางและการเคลื่อนไหวของนักแสดงระบายเก็บพริกไทย ในท่าระบายคำพร้อมอุปกรณ์	6
ภาพที่ 9 รูปทรงอิสระ จากท่าทางและการเคลื่อนไหวของนักแสดงระบายเก็บพริกไทย ในท่าเดินสวนพร้อมอุปกรณ์	6
ภาพที่ 10 รูปทรงอิสระ จากท่าทางและการเคลื่อนไหวของนักแสดงระบายเก็บพริกไทย ในท่าระบายคำพร้อมอุปกรณ์	6
ภาพที่ 11 รูปทรงอิสระ จากท่าทางและการเคลื่อนไหวของนักแสดงระบายเก็บพริกไทย ในท่าล้อมวงพร้อมอุปกรณ์	6
ภาพที่ 12 การวิเคราะห์รูปทรงในการแสดงระบายเก็บพริกไทย	6
ภาพที่ 13 ภาพร่าง 3 มิติ จากรูปทรงที่มองเห็นได้จากท่วงท่าและลีลาของระบายเก็บพริกไทย ด้านหน้า	7
ภาพที่ 14 ภาพร่าง 3 มิติ จากรูปทรงที่มองเห็นได้จากท่วงท่าและลีลาของระบายเก็บพริกไทย ในมุมต่าง ๆ	7
ภาพที่ 15 ภาพร่าง 3 มิติ จากรูปทรงที่มองเห็นได้จากท่วงท่าและลีลาของระบายเก็บพริกไทย ในมุมต่าง ๆ	7
ภาพที่ 16 สีของภาชนะดินเผา ที่ทำมาจากดินพื้นบ้าน และ เเผาในอุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส	8
ภาพที่ 17 สีของผลงานในภาพร่าง 3 มิติ	8
ภาพที่ 18 การแสดงระบายเก็บพริกไทยที่นำมาศึกษา เพื่อใช้สร้างต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน	9
ภาพที่ 19 การแสดงระบายเก็บพริกไทยที่นำมาศึกษา เพื่อใช้สร้างต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน	9
ภาพที่ 20 ภาพจากบันทึกการแสดงระบายเก็บพริกไทยที่นำมาศึกษา เพื่อใช้สร้างต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน	9
ภาพที่ 21 ภาพร่าง 2 มิติ จากท่วงท่าและลีลาของระบายเก็บพริกไทย	10
ภาพที่ 22 ภาพร่าง 3 มิติ จากท่วงท่าและลีลาของระบายเก็บพริกไทย ด้านหน้า	10
ภาพที่ 23 ภาพร่าง 3 มิติ จากท่วงท่าและลีลาของระบายเก็บพริกไทย มุมต่าง ๆ	11
ภาพที่ 24 พื้นที่ภายใน วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	12
ภาพที่ 25 ภาพร่าง 3 มิติ ผลงาน ชุด “ลีลา” ด้านหน้า	12
ภาพที่ 26 ภาพร่าง 3 มิติ ผลงาน ชุด “ลีลา”	13
ภาพที่ 27 ภาพร่าง 3 มิติ ฐานปูนซีเมนต์	13
ภาพที่ 28 ภาพแสดงต้นแบบขนาด 60 เซนติเมตร	13
ภาพที่ 29 ภาพแสดงต้นแบบขนาด 60 เซนติเมตร	14
ภาพที่ 30 ภาพแสดงต้นแบบขนาด 60 เซนติเมตร	14

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 31 การขยายผลงาน	14
ภาพที่ 32 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 1 เป็นผลงานจริง	15
ภาพที่ 33 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 1 เป็นผลงานจริง	15
ภาพที่ 34 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 1 เป็นผลงานจริง	15
ภาพที่ 35 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 1 เป็นผลงานจริง	16
ภาพที่ 36 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 2 เป็นผลงานจริง	17
ภาพที่ 37 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 2 เป็นผลงานจริง	17
ภาพที่ 38 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 2 เป็นผลงานจริง	17
ภาพที่ 39 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 2 เป็นผลงานจริง	18
ภาพที่ 40 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 3 เป็นผลงานจริง	19
ภาพที่ 41 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 3 เป็นผลงานจริง	19
ภาพที่ 42 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 3 เป็นผลงานจริง	19
ภาพที่ 43 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 3 เป็นผลงานจริง	20
ภาพที่ 44 เตาและการเผา	21
ภาพที่ 45 เตาและการเผา	21
ภาพที่ 46 เตาและการเผา	21
ภาพที่ 47 แบบร่างฐานของผลงาน มีขนาด 30x300x320 เซนติเมตร	22
ภาพที่ 48 การทำฐานของผลงาน	22
ภาพที่ 49 การทำฐานของผลงาน	22
ภาพที่ 50 การติดตั้งฐานของผลงาน	23
ภาพที่ 51 การติดตั้งฐานของผลงาน	23
ภาพที่ 52 การติดตั้งฐานผลงานจริง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	23
ภาพที่ 53 การติดตั้งฐานผลงานจริง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	24
ภาพที่ 54 การติดตั้งฐานผลงานจริง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	24
ภาพที่ 55 การติดตั้งฐานผลงานจริง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	24
ภาพที่ 56 ส่งมอบผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา”	25
ภาพที่ 57 ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา”	26
ภาพที่ 58 ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา” และข้อมูล	27
ภาพที่ 59 ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา” และข้อมูล	28
ภาพที่ 60 ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา” และข้อมูล	28
ภาพที่ 61 ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา” และข้อมูล	28



คำสั่งวิทยาลัยช่างศิลป์

ที่ ๙๙.๑/๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการพัฒนาการแสดงด้านทัศนศิลป์

วิทยาลัยช่างศิลป์ ประจำปี ๒๕๖๕

.....

วิทยาลัยช่างศิลป์ได้ดำเนินโครงการพัฒนาการแสดงด้านทัศนศิลป์ ในโครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ประจำปี ๒๕๖๕ โดยกำหนดชื่อโครงการ “ลีลา” ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ วิทยาลัยจึงขอ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. ที่ปรึกษา

- | | |
|-----------------------|---------------|
| ๑.๑ นายกมล สุพัฒโท | ประธานกรรมการ |
| ๑.๒ นายสุชุม บัวมาศ | กรรมการ |
| ๑.๓ นายอำนวย นวลอนงค์ | เลขานุการ |

มีหน้าที่ พิจารณา ประเมินผลงาน ให้ข้อเสนอแนะผลงานสร้างสรรค์ ด้านทัศนศิลป์ รวมถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการแสดงผลงานทางทัศนศิลป์ ของหน่วยงานในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

๒. คณะกรรมการดำเนินงาน

- | | |
|------------------------------|---------------------|
| ๒.๑ นายจรัญ หนองบัว | ประธานกรรมการ |
| ๒.๒ นางสาวเกษกานต์ รัตนเชาว์ | กรรมการ |
| ๒.๓ นางสาวชุติมา พรหมเดชะ | กรรมการ |
| ๒.๔ นางสาวญาณิ พรหมเดชะ | กรรมการ |
| ๒.๕ นายศราวุธ จุลทุม | กรรมการและเลขานุการ |

มีหน้าที่ - วางแผนนโยบายในการดำเนินงาน

- การจัดซื้อจัดจ้าง
- สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ
- จัดทำเอกสารในการดำเนินงาน

/๓.คณะกรรมการ...

๓. คณะกรรมการสร้างสรรค์ผลงานและติดตั้งผลงาน

๓.๑ นายคณาจ ฐิตะกุล	ประธานกรรมการ
๓.๒ นางสาวเกษกานต์ รัตนเชาว์	กรรมการ
๓.๓ นางสาวญาณิ พรหมเดชะ	กรรมการ
๓.๔ นางสาวชุติมา พรหมเดชะ	กรรมการและเลขานุการ

ฝ่ายสนับสนุน

๓.๕ นายยาซิม วงศ์หวังจันทร์

มีหน้าที่ - ออกแบบผลงานสร้างสรรค์

- ควบคุมเทคนิค รูปแบบ โครงสร้างผลงานสร้างสรรค์
- ติดตั้งผลงานสร้างสรรค์
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย

๔. คณะกรรมการจัดทำสิ่งพิมพ์และประชาสัมพันธ์

๔.๑ นางสาววลัยลักษณ์ นัคราเรือง	ประธานกรรมการ
๔.๒ นางสาวภัทรา อุดมเดช	กรรมการ
๔.๓ นายเสกสรรค์ ขวัญศรี	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ - จัดทำสูจิบัตรและเอกสารประกอบผลงาน

- ถ่ายภาพ
- ประชาสัมพันธ์
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย

๕. คณะกรรมการประเมินผลและสรุปโครงการ

๕.๑ นายคณาจ ฐิตะกุล	ประธานกรรมการ
๕.๒ นางสาวเกษกานต์ รัตนเชาว์	กรรมการ
๕.๓ นางสาวชุติมา พรหมเดชะ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ - จัดทำแบบประเมินโครงการ

- สรุปรายงานผลการดำเนินงาน
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย

๖. คณะกรรมการการเงินและพัสดุ

๖.๑ นางสาวสมศรี ม่วงเทศ	ประธานกรรมการ
๖.๒ สิบเอกธนาวุฒิ สุขสำราญ	กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการและเลขานุการ

- รับผิดชอบด้านการเงิน

- ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย

สั่ง ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๕

Om

(นายจรัญ หนองบัว)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญ

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เผยแพร่และสืบสานเอกลักษณ์ของความเป็นไทย อันเป็นการสร้างคุณค่าต่อสังคมไทย เป็นสิ่งที่วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้ตระหนักถึงความสำคัญอย่างยิ่งเสมอมา การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ชิ้นใหม่ จึงไม่เป็นเพียงแค่การดำรงไว้และพัฒนาซึ่งศิลปวัฒนธรรมของไทย แต่ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางด้านการบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบัน ที่พร้อมก้าวหน้าไปกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเสมอ

การสร้างสรรค์ผลงานด้านทัศนศิลป์ รูปแบบประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา” เป็นการแสดงออกด้วยรูปทรงอิสระ ลักษณะกึ่งนามธรรม ได้รับแรงบันดาลใจจากท่วงท่าการรำรำของ “ระบำเก็บพริกไทย” ซึ่งเป็นระบำที่มีที่มาจากวิถีพื้นบ้านของท้องถิ่นไทย จังหวัดจันทบุรี ซึ่งชาวจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ การทำเกษตรกรรม ได้แก่ การทำสวนผลไม้และการทำสวนพริกไทย ผลไม้และพริกไทยจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้หลักให้แก่ประชาชนชาวจังหวัดจันทบุรี โดยระบำเก็บพริกไทยนั้น เป็นการแสดงที่ถ่ายทอดให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตของชาวสวนพริกไทย มีท่วงท่าและการรำรำที่มีที่มาจากขั้นตอนการเก็บเกี่ยวและผลิตพริกไทยให้มีคุณภาพดี

การแสดงระบำ เป็นการแสดงหมู่ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จึงต้องอาศัยความพร้อมเพรียงเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความงาม กระบวนการทำรำมีการออกแบบอย่างหลากหลาย เน้นสร้างความสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่ดำเนินเรื่องราวที่มีลำดับเหตุการณ์อย่างละคร นอกจากนี้ ความงามของระบ่ายังพบเห็นได้จากรูปแบบการแปรแถว เช่น การเรียงแถวหน้ากระดาน แถวเรียงคู่ การเดินเป็นวงกลม การแยกกลุ่ม การโยกย้ายเพื่อสลับซ้าย-ขวา เป็นต้น

ระบำในการแสดงพื้นบ้านของไทย มักออกแบบท่าทางและการรำรำที่บอกเล่าเรื่องราวของวิถีชีวิต โดยมากมักเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่นและเกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม เช่น ระบำชาวนา ระบำร่อนแร่ ระบำปั่นหม้อ ระบำกรีดยาง ระบำเก็บใบชา ฟ้อนสาวไหม ฟ้อนปั่นฝ้าย เชื้อแห่ไข่มดแดง เชื้อกระต๊อบข้าว เชื้อสวิง เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า การแสดงระบำพื้นบ้านหลายชุด มีความเกี่ยวข้องกับการเก็บเกี่ยวพืชพรรณ หรือ ผลผลิตทางการเกษตรและได้นำกิริยา ท่าทาง หรือ กรรมวิธีในการประกอบอาชีพมาแสดงออกผ่านลีลาท่าทางในการแสดง ที่มีความอ่อนช้อย งดงาม แผ่สะท้อนเรื่องราวของวิถีชีวิตพื้นบ้านในท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญาของชาวบ้านในท้องถิ่นไทย นอกจากนี้ การออกแบบเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงนั้น จะมีความแตกต่างและหลากหลายกันไปตามลักษณะอาชีพอันเป็นเอกลักษณ์ของภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย

การสร้างสรรค์งานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา” ได้รับแรงบันดาลใจจากท่วงท่าการรำรำของระบำเก็บพริกไทย ที่มีเนื้อหาและท่วงท่าสื่อถึงวิถีชีวิตพื้นบ้านของชาวจันทบุรี ที่มีการเก็บเกี่ยวพืชผล การมีชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติ แสดงออกผ่านรูปแบบประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา โดยใช้ดินพื้นบ้าน เป็นวัสดุหลักในการสร้างสรรค์เพื่อสื่อถึงเอกลักษณ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง ดินและวิถีชีวิต ในแบบวิถีพื้นบ้านของไทย

ขอบเขตในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์งานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา” ประกอบด้วยประติมากรรมลอยตัว จำนวน 3 ชิ้น โดยชิ้นที่ 1 มีขนาด 180x45x75 เซนติเมตร ชิ้นที่ 2 มีขนาด 165x50x80 เซนติเมตร และชิ้นที่ 3 มีขนาด 160x90x60 เซนติเมตร ติดตั้งบนฐานซีเมนต์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 320 เซนติเมตรและสูง 30 เซนติเมตร เพื่อนำเสนอจังหวะที่สัมพันธ์กับรูปทรงของคนในท่วงท่าและลีลาในการแสดงระบำเก็บริกใช้ดินพื้นบ้าน (ดินด่านเกวียน) เป็นวัสดุหลักและเน้นให้เห็นสิ่งจริงของเนื้อดิน สีสันถึงดินที่เป็นรากฐานของชีวิตเกษตรกรรม ติดตั้งผลงาน ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยผลงานจะแสดงลักษณะเด่นผ่านขอบเขตด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. **ด้านเนื้อหา** นำเสนอความรู้สึกประทับใจในท่วงท่าและลีลาของ ระบำเก็บริกไทย สร้างสรรค์ออกมาในรูปแบบประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาเพื่อให้เกิดผลงานทัศนศิลป์อันทรงคุณค่า
2. **ด้านรูปแบบ** นำเสนอผลงานในรูปแบบกึ่งนามธรรม เน้นสร้างรูปทรงของนักแสดงระบำที่ผ่านการสกัดและลดทอนจากธรรมชาติ เพื่อถ่ายทอดสุนทรียภาพผ่านทัศนธาตุพื้นฐาน
3. **ด้านเทคนิควิธีการ** นำเสนอผ่านกระบวนการขึ้นรูปประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา โดยใช้ดินพื้นบ้าน (ดินด่านเกวียน) เป็นวัสดุหลัก เผาในอุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส สร้างพื้นผิวโดยใช้เทคนิคขัดมันและเคลือบซีเมนต์บางจุด เพื่อทำให้ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาแบบลอยตัว มีความคงทนถาวร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ผลงานสร้างสรรค์ที่มีส่วนช่วยสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย
2. ได้ผลงานทัศนศิลป์รูปแบบประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ที่มีความร่วมสมัย มีสุนทรียภาพสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และพันธกิจขององค์กร ช่วยสร้างเสริมทัศนียภาพและทัศนคติที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมไทย
3. ได้สืบสานและเผยแพร่ปณิธานการช่วยทำนุบำรุงและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทยของวิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผ่านผลงานทัศนศิลป์ร่วมสมัย
4. มีส่วนช่วยสร้างเสริมองค์ความรู้ให้กับเยาวชนและผู้สนใจ ได้ศึกษาและต่อยอดเพื่อสร้างประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ
5. มีส่วนช่วยส่งเสริมการสร้างผลงานศิลปะและการศึกษาศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทยที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ต่อเยาวชนและผู้สนใจ
6. มีส่วนช่วยสนับสนุนวงการศิลปะและช่วยสร้างเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับงานเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวงการศิลปะร่วมสมัยไทย

บทที่ 2

ที่มาและแรงบันดาลใจ

ผลงานด้านทัศนศิลป์ รูปแบบประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา” เป็นการแสดงออกด้วยรูปทรงอิสระ ลักษณะกึ่งนามธรรม ได้รับแรงบันดาลใจมาจากท่วงท่าการรำรำของ “ระบำเก็บพริกไทย” ซึ่งเป็นระบำที่มีที่มาจากวิถีพื้นบ้านของท้องถิ่นไทย จังหวัดจันทบุรี

คำว่า ระบำ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้มีการให้คำจำกัดความไว้ว่า การพ้อนรำเป็นชุดเดียวกัน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงอธิบายไว้ว่า ระบำ คือ การรำเล่นเป็นคู่เข้ากับการขับร้องปี่พาทย์ เป็นของสำหรับให้ดูกระบวนการที่รำงามกับฟังลำนำขับร้องและดนตรีที่ไพเราะ หาได้เล่นเป็นเรื่องเหมือนอย่างโขน หรือ ละครไม่

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้คำจำกัดความคำว่า ระบำ ไว้ว่า เป็นการแสดงที่มุ่งความสวยงาม หรือ ความบันเทิง แสดงเป็นหมู่คณะ เช่น ระบำสืบท ระบำพรตน์ ระบำเทพบันเทิง

“ระบำเก็บพริกไทย” เป็นระบำที่มีที่มาจากวิถีพื้นบ้านของท้องถิ่นไทย จังหวัดจันทบุรี ถูกประดิษฐ์ขึ้นโดยวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จากแนวความคิดของการมีหน้าที่ในการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ไทยและดนตรีไทย รวมถึงการอนุรักษ์และการแสดงศิลปะพื้นบ้านภาคตะวันออกของประเทศไทย แต่เนื่องจากการแสดงศิลปะพื้นบ้านภาคตะวันออกนั้น ไม่เด่นชัด ขาดเอกลักษณ์ คณะครูและอาจารย์ด้านนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จึงคิดประดิษฐ์ชุดการแสดงขึ้นตามสภาพความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น โดยจังหวัดจันทบุรีนั้น มีคำขวัญประจำจังหวัดว่า

“น้ำตกสี่เลื่อง เมืองผลไม้ พริกไทยพันธุ์ดี อัญมณีมากเหลือ เสื่อจันทบูร สมบูรณ์ธรรมชาติ

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช รวมญาติกู้ชาติที่จันทบุรี ”

จากคำขวัญดังกล่าว ทำให้เห็นได้ชัดว่า จังหวัดจันทบุรี เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีน้ำตกสำคัญที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม มีอัญมณีที่มีหลากหลายชนิด มีหัตถกรรมการทอเสื่อที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ชาวจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ การทำการเกษตร ได้แก่ การทำสวนผลไม้และการทำสวนพริกไทย จึงมีผลไม้และพริกไทยเป็นพืชเศรษฐกิจหลักและเป็นสินค้าสำคัญที่สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนชาวจังหวัดจันทบุรี คณะครูและอาจารย์ด้านนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี ได้เล็งเห็นถึงลักษณะเด่นของการประกอบอาชีพปลูกพริกไทยที่มีขั้นตอนการปลูกและวิธีการผลิตที่น่าสนใจ จึงได้นำขั้นตอนดังกล่าวมาประดิษฐ์และดัดแปลงเป็นท่ารำของระบำที่ใช้นักแสดงหญิงล้วน ประมาณ 6-8 คน การแต่งกายดัดแปลงมาจากเครื่องนุ่งห่มท้องถิ่น นุ่งผ้าซิ่นยาวกรอมเท้า ห่มผ้าแถบ ชายผ้าพาดไหล่ขวา (คล้ายลักษณะของแขนเสื้อ) ปลอ่ยผม ทัดดอกไม้และประดับด้วยเครื่องประดับ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง ได้แก่ กระบุงใช้สำหรับใส่พริกไทยเมื่อเก็บจากต้นแล้วนำไปตากและกระดังใช้สำหรับยี่เพื่อเอาเม็ดพริกไทยออกจากก้านวง ในส่วนของดนตรีที่ใช้บรรเลง เป็นวงปี่พาทย์ไม้นวมนายจื้อระพล น้อยนิธย์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์ ได้ประดิษฐ์ทำนองเพลงให้เมื่อครั้งมาช่วยราชการที่วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี เมื่อปีการศึกษา 2527-2528 (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี กระทรวงวัฒนธรรม, 2561)



ภาพที่ 1 ระบำเก็บพริกไทย

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี กระทรวงวัฒนธรรม (2561)

ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา” ได้รับแรงบันดาลใจจากระบำเก็บพริกไทย เป็นเหมือนการถ่ายทอดเรื่องราววิถีพื้นบ้านไทยของชาวจันทบุรี ผ่านท่วงท่าและลีลาในการแสดงเป็นหมู่คณะ เพื่อนำเสนอความประทับใจในลีลาที่อ่อนช้อยของนาฏศิลป์พื้นบ้านและยังสื่อถึงความสัมพันธ์ระหว่างดิน และวิถีชีวิตเกษตรกรรมของท้องถิ่นไทย แสดงออกเป็นรูปทรงที่สามารถวิเคราะห์ทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ ได้ดังนี้

1. เส้น (Line) การแสดงท่าทางที่มีที่มาจากกรเก็บเกี่ยวและพริกไทย เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ในการทำการแสดง รวมถึงตำแหน่งการยืนในบางช่วงของการแสดง สามารถมองเห็นเป็นเส้นในลักษณะต่าง ๆ ได้ เช่น เส้นตรง เส้นโค้ง เส้นคลื่น หรือ เส้นหยัก เกิดเป็นจังหวะและความเคลื่อนไหวทางองค์ประกอบศิลป์



ภาพที่ 2



ภาพที่ 3

ภาพที่ 2 เส้นโค้งและเส้นหยัก จากกลุ่มรูปทรงของนักแสดงระบำเก็บพริกไทย ในท่าเดินสวน

ภาพที่ 3 เส้นโค้งและเส้นหยัก จากกลุ่มรูปทรงของนักแสดงระบำเก็บพริกไทย ในท่าระบำคู่

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี กระทรวงวัฒนธรรม (2561) และ แสดงลายเส้นโดยศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 4



ภาพที่ 5

ภาพที่ 4 เส้นโค้งและเส้นหยัก จากกลุ่มรูปทรงของนักแสดงระบำเก็บพริกไทย ในทำนองเลือกพริกไทย

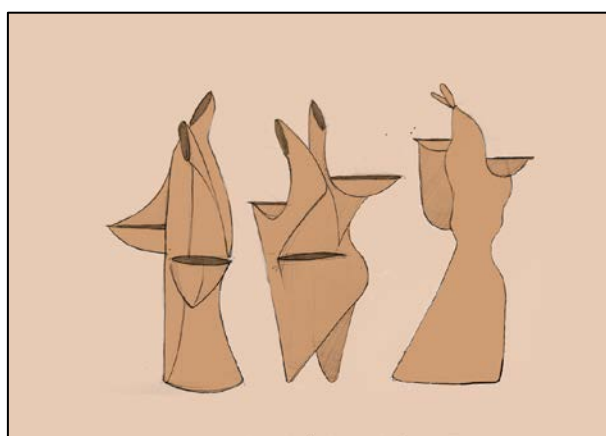
ภาพที่ 5 เส้นโค้งและเส้นหยัก จากกลุ่มรูปทรงของนักแสดงระบำเก็บพริกไทย ในท่าเดินระบำเป็นวงกลม

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี กระทรวงวัฒนธรรม (2561) และ แสดงลายเส้นโดยศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 6 การวิเคราะห์เส้นในการแสดงระบำเก็บพริกไทย

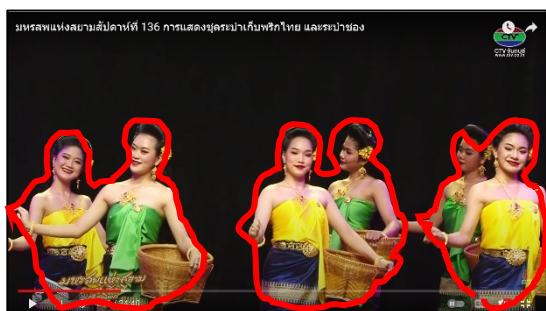
ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี กระทรวงวัฒนธรรม (2561) และ แสดงลายเส้นโดยศราวุธ จุลทุม (2565)



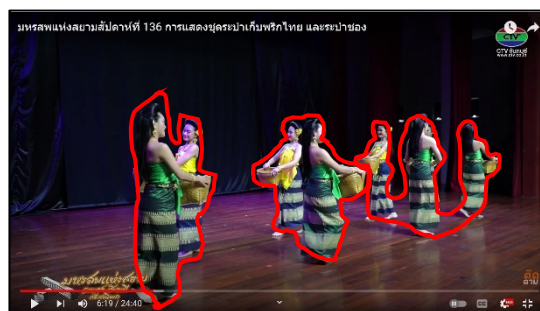
ภาพที่ 7 ภาพร่าง 2 มิติ จากเส้นที่มองเห็นได้จากท่วงท่าและลีลาของระบำเก็บพริกไทย

ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

2. รูปทรง (Form) ท่วงท่าและลีลาของระบำเก็บบริกไทยถูกนำมาประยุกต์และสร้างสรรค์เป็นประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาในครั้งนี้ ซึ่งได้มีการสกัดและตัดทอนมาจากรูปทรงของกลุ่มนักแสดงขณะกำลังร่ายรำอย่างอ่อนช้อย เกิดเป็นมวลและกลุ่มก้อนความเคลื่อนไหวที่สั่นไหวอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กันระหว่างนักแสดง ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งการยืน การขยับหรือยกแขน การเอียงอย่างเพื่อก้าวเดิน การเว้นช่องไฟ การเปลี่ยนท่าทาง การเอียงตัว หรือ การยกอุปกรณ์ประกอบการแสดง ท่วงท่าและลีลาเหล่านี้ ทำให้เกิดรูปทรงอิสระที่มีลักษณะเหมือนกับเคลื่อนไหวไปมา ในผลงานทั้ง 3 ชิ้น



ภาพที่ 8



ภาพที่ 9

ภาพที่ 8 รูปทรงอิสระ จากท่าทางและการเคลื่อนไหวของนักแสดงระบำเก็บบริกไทย ในท่าระบำคู่พร้อมอุปกรณ์

ภาพที่ 9 รูปทรงอิสระ จากท่าทางและการเคลื่อนไหวของนักแสดงระบำเก็บบริกไทย ในท่าเดินสวนพร้อมอุปกรณ์

ที่มา : รายการมหรสพแห่งสยาม CTV จันทบุรี (2564) และ แสดงลายเส้นโดย ศธาวัช จุลทุม (2565)



ภาพที่ 10

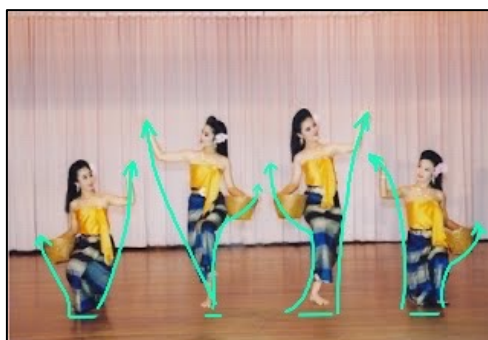


ภาพที่ 11

ภาพที่ 10 รูปทรงอิสระ จากท่าทางและการเคลื่อนไหวของนักแสดงระบำเก็บบริกไทย ในท่าระบำคู่พร้อมอุปกรณ์

ภาพที่ 11 รูปทรงอิสระ จากท่าทางและการเคลื่อนไหวของนักแสดงระบำเก็บบริกไทย ในท่าล้อมวงพร้อมอุปกรณ์

ที่มา : รายการมหรสพแห่งสยาม CTV จันทบุรี (2564) และ แสดงลายเส้นโดย ศธาวัช จุลทุม (2565)



ภาพที่ 12 การวิเคราะห์รูปทรงในการแสดงระบำเก็บบริกไทย

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี กระทรวงวัฒนธรรม (2561) และ แสดงลายเส้นโดยศธาวัช จุลทุม (2565)



ภาพที่ 13 ภาพร่าง 3 มิติ จากรูปทรงที่มองเห็นได้จากท่วงท่าและลีลาของระบำเก็บพริกไทย ด้านหน้า
ที่มา : ศธาวิฐ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 14



ภาพที่ 15

ภาพที่ 14-15 ภาพร่าง 3 มิติ จากรูปทรงที่มองเห็นได้จากท่วงท่าและลีลาของระบำเก็บพริกไทย ในมุมมองต่าง ๆ
ที่มา : ศธาวิฐ จุลทุม (2565)

3. สี (Color) ภาชนะดินเผาจากดินพื้นบ้าน เป็นสิ่งที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตในท้องถิ่นไทย มีสีน้ำตาลอมส้ม มีทั้งชนิดผิวเรียบ หรือ ขัดมัน รวมถึงการเคลือบขี้เถ้า ซึ่งได้ถูกหยิบยืมมาใช้ในการสร้างสรรค์ในครั้งนี้ เพื่อสื่อถึงความสัมพันธ์ระหว่าง “ดิน” และ “วิถีชีวิตเกษตรกรรม” ของท้องถิ่นไทย สอดคล้องกับที่มาของระบำเก็บพริกไทย แฝงสะท้อนเรื่องราวการประกอบอาชีพของผู้คนในท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี



ภาพที่ 16 สีของภาชนะดินเผา ที่ทำมาจากดินพื้นบ้าน และ เผาในอุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 17 สีของผลงานในภาพร่าง 3 มิติ
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

บทที่ 3

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. การรวบรวมและศึกษาข้อมูล

ศึกษาลักษณะของท่ารำและการรำระบำของการแสดงระบำเก็บพริกไทย เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาครั้งนี้ โดยศึกษาจากบันทึกการแสดงระบำเก็บพริกไทย การสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ รวมไปถึงศึกษาจากหนังสือ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง



ภาพที่ 18



ภาพที่ 19

ภาพที่ 18 การแสดงระบำเก็บพริกไทยที่นำมาศึกษา เพื่อใช้สร้างต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 19 การแสดงระบำเก็บพริกไทยที่นำมาศึกษา เพื่อใช้สร้างต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี กระทรวงวัฒนธรรม (2561)



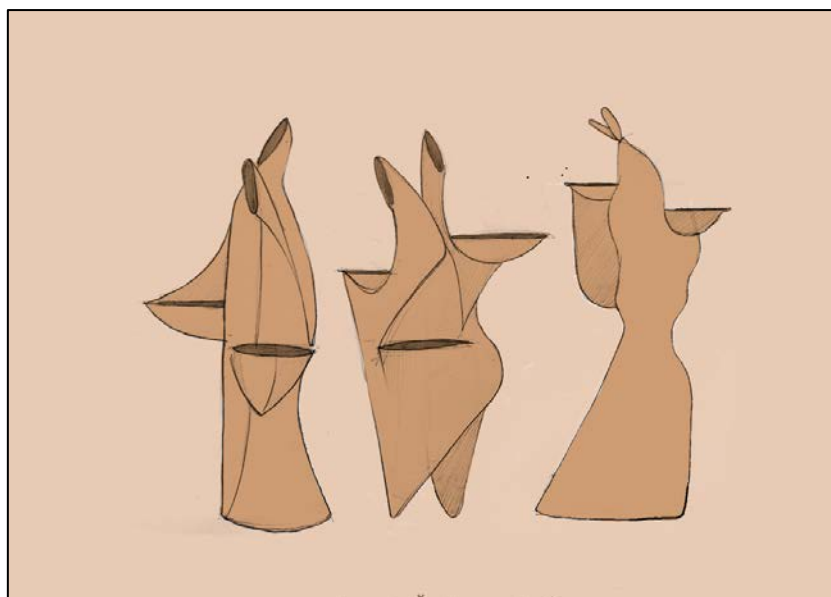
ภาพที่ 20 ภาพจากบันทึกการแสดงระบำเก็บพริกไทยที่นำมาศึกษา เพื่อใช้สร้างต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี กระทรวงวัฒนธรรม (2561)

2. การสร้างต้นแบบ

ทดลองสร้างต้นแบบขึ้น โดยเน้นให้ผลงานแสดงสุนทรียะและเกิดเอกภาพ มีความเหมาะสมที่จะนำไปติดตั้งในสถานที่จริง

2.1 สร้างสรรค์แบบร่าง 2 มิติ ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากรูปทรงและสัดส่วน ของท่วงท่าและลีลาในการแสดงระบำเก็บพริกไทย เพื่อพัฒนาเป็นแบบร่าง 3 มิติและนำไปเป็นต้นแบบผลงานจริง



ภาพที่ 21 ภาพร่าง 2 มิติ จากท่วงท่าและลีลาของระบำเก็บพริกไทย

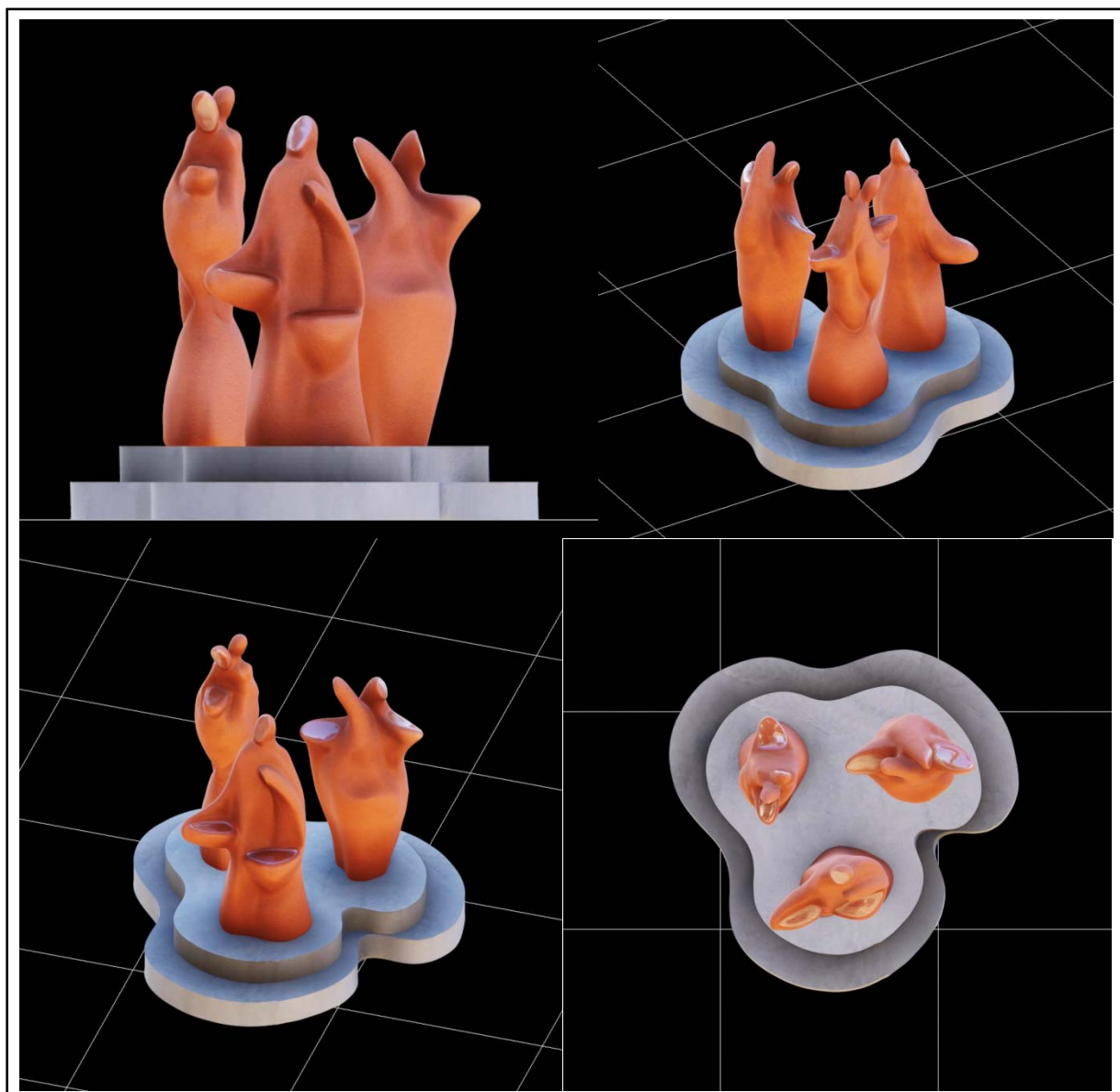
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

2.2 สร้างต้นแบบเสมือนจริง 3 มิติ ที่มีแสดงสีและพื้นผิวเหมือนจริง เพื่อนำไปขยายเป็นผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ขนาดจริง



ภาพที่ 22 ภาพร่าง 3 มิติ จากท่วงท่าและลีลาของระบำเก็บพริกไทย ด้านหน้า

ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 23 ภาพร่าง 3 มิติ จากท่วงท่าและลีลาของระบำเก็บพริกไทย มุมต่าง ๆ

ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

3. สำรวจและเก็บข้อมูลสถานที่ติดตั้งผลงาน

สำรวจและเก็บข้อมูลพื้นที่ภายในวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ลักษณะพื้นที่ มุมมอง สภาพแวดล้อม และคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการติดตั้งผลงานจริง

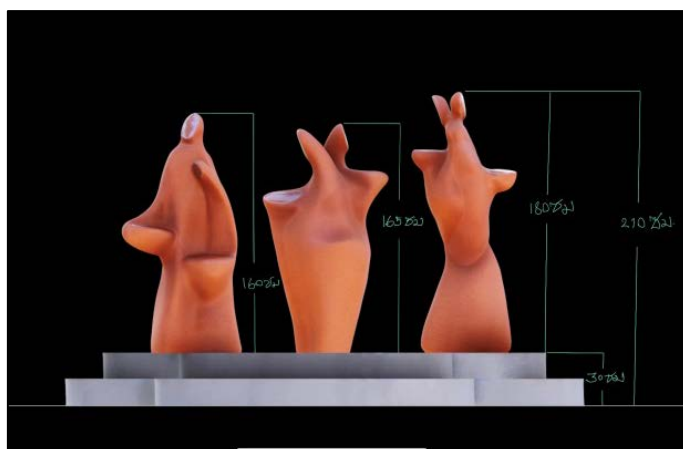


ภาพที่ 24 พื้นที่ภายใน วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่มา : คราวัธ จุลทุม (2565)

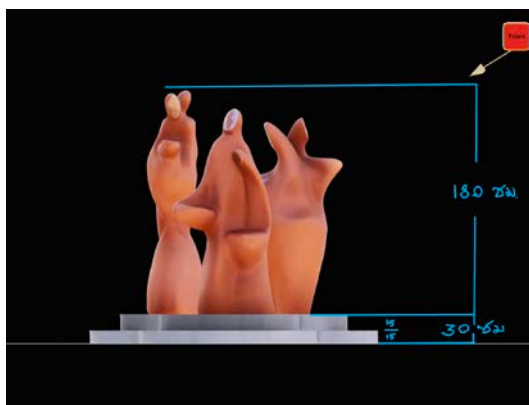
4. การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาลอยตัว

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมลอยตัวจำนวน 3 ชิ้น โดยชิ้นที่ 1 มีขนาด 180x45x75 เซนติเมตร ชิ้นที่ 2 มีขนาด 165x50x80 เซนติเมตร และชิ้นที่ 3 มีขนาด 160x90x60 เซนติเมตร ติดตั้งบนฐานซีเมนต์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 320 เซนติเมตรและสูง 30 เซนติเมตร เพื่อนำเสนอจังหวะที่สัมพันธ์กับรูปทรงของคนในท่วงท่าและลีลาในการแสดงระบำเก็บพริก ใช้ดินพื้นบ้าน (ดินด่านเกวียน) เป็นวัสดุหลักและเน้นให้เห็นสีจริงของเนื้อดิน สื่อถึงดินที่เป็นรากฐานของชีวิตเกษตรกรรม โดยผลงานจะนำไปติดตั้ง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยมีกระบวนการดังนี้

4.1 เขียนแบบร่างเพื่อกำหนดจำนวนและขนาดของชิ้นงาน เพื่อนำมาขึ้นรูปเป็นชิ้นงาน

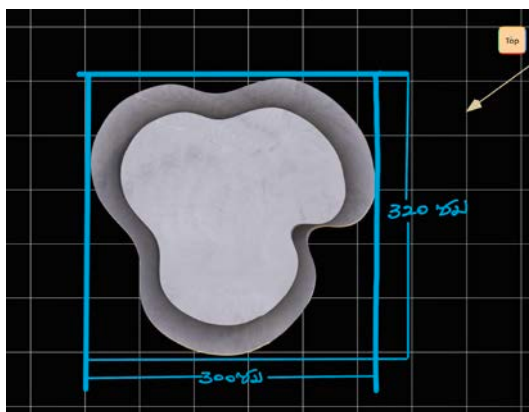


ภาพที่ 25 ภาพร่าง 3 มิติ ผลงาน ชุด “ลีลา” ด้านหน้า
ที่มา : คราวัธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 26 ภาพร่าง 3 มิติ ผลงาน ชุด “สลีลา”

ที่มา : คราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 27 ภาพร่าง 3 มิติ ฐานปูนซีเมนต์

ที่มา : คราวุธ จุลทุม (2565)

4.2 สร้างต้นแบบ เพื่อปรับเป็นขนาดของผลงานจริง



ภาพที่ 28 ภาพแสดงต้นแบบขนาด 60 เซนติเมตร

ที่มา : คราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 29 ภาพแสดงต้นแบบขนาด 60 เซนติเมตร
 ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



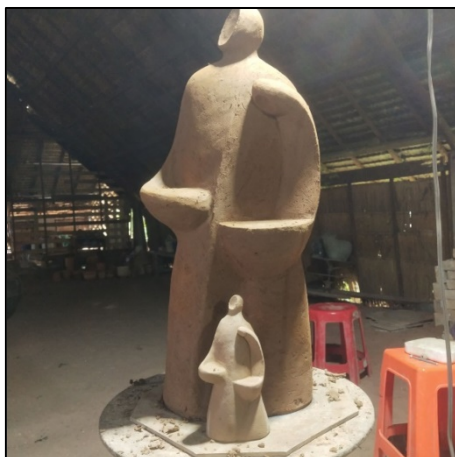
ภาพที่ 30 ภาพแสดงต้นแบบขนาด 60 เซนติเมตร
 ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

4.3 ขยายแบบร่าง 3 มิติ เป็นผลงานจริง



ภาพที่ 31 การขยายผลงาน
 ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

ผลงานชิ้นที่ 1



ภาพที่ 32 การขยายต้นแบบ ชิ้นที่ 1 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 33 การขยายต้นแบบ ชิ้นที่ 1 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 34 การขยายต้นแบบ ชิ้นที่ 1 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 35 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 1 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

ผลงานชิ้นที่ 2



ภาพที่ 36 การขยายต้นแบบ ชิ้นที่ 2 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 37 การขยายต้นแบบ ชิ้นที่ 2 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 38 การขยายต้นแบบ ชิ้นที่ 2 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 39 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 2 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

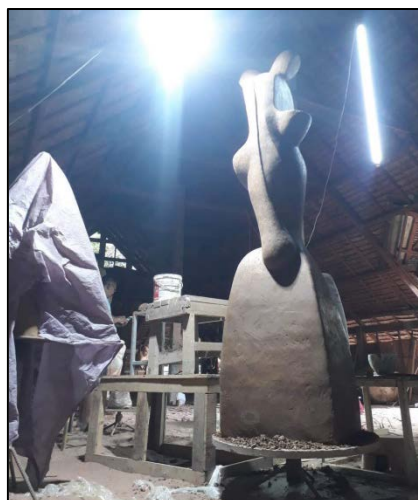
ผลงานชิ้นที่ 3



ภาพที่ 40 การขยายต้นแบบ ชิ้นที่ 3 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 41 การขยายต้นแบบ ชิ้นที่ 3 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 42 การขยายต้นแบบ ชิ้นที่ 3 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 43 การขยายต้นแบบ ชั้นที่ 3 เป็นผลงานจริง
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

4.4 นำผลงานเข้าเตาและเผาในอุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส



ภาพที่ 44 เตาและการเผา

ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 45 เตาและการเผา

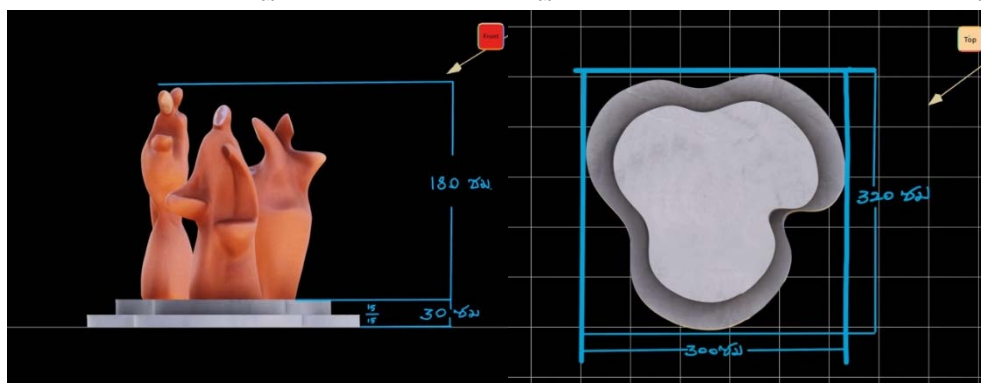
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 46 เตาและการเผา

ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

4.5 ทำแบบร่างฐานของผลงาน เพื่อสร้างฐานผลงานให้พร้อมสำหรับการติดตั้งบนฐานซีเมนต์



ภาพที่ 47 แบบร่างฐานของผลงาน มีขนาด 30x300x320 เซนติเมตร

ที่มา : คราวุธ จุลทุม (2565)

4.6 ทำฐานของผลงานเพื่อให้พร้อมสำหรับการติดตั้ง โดยใช้ซีเมนต์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 320 เซนติเมตร สูง 30 เซนติเมตร ติดตั้ง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์



ภาพที่ 48 การทำฐานของผลงาน

ที่มา : คราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 49 การทำฐานของผลงาน

ที่มา : คราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 50 การติดตั้งฐานของผลงาน
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 51 การติดตั้งฐานของผลงาน
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

4.7 นำผลงานจริง ไปติดตั้ง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์



ภาพที่ 52 การติดตั้งฐานผลงานจริง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 53 การติดตั้งฐานผลงานจริง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 54 การติดตั้งฐานผลงานจริง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 55 การติดตั้งฐานผลงานจริง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 56 ส่งมอบผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา”
ให้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่มา : คธาวิธ จุลทุม (2565)



ภาพที่ 57 ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา”
ติดตั้ง ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่มา : ศราวุธ จุลทุม (2565)

บทที่ 4

การวิเคราะห์และสรุปผลงานสร้างสรรค์

ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา” ประกอบด้วยประติมากรรมลอยตัว จำนวน 3 ชิ้น ชิ้นที่ 1 มีขนาด 180x45x75 เซนติเมตร ชิ้นที่ 2 มีขนาด 165x50x80 เซนติเมตร และชิ้นที่ 3 มีขนาด 160x90x60 เซนติเมตร ติดตั้งบนฐานซีเมนต์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 320 เซนติเมตรและสูง 30 เซนติเมตร เพื่อนำเสนอจังหวะที่สัมพันธ์กับรูปทรงของคนในท่วงท่าและลีลาในการแสดงระบำเก็บริก แสดงออกผ่านรูปแบบกึ่งนามธรรม มีโครงสร้างมาจากท่วงท่าและลีลาของร่างกายที่เคลื่อนไหวอย่างสวยงามในการแสดงระบำเก็บริกไทย โดยใช้รูปทรงที่ผ่านการสกัด ลดทอนและเพิ่มเติมรายละเอียด เพื่อให้ผลงานมีความสมบูรณ์ เกิดเอกภาพและมีเอกลักษณ์เฉพาะตน ติดตั้งไว้ ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์



ภาพที่ 58 ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา

ชื่อผลงาน	"ลีลา"
ขนาด	210x320x300 เซนติเมตร
เทคนิค	ดินด่านเกวียน, ขึ้นรูปด้วยมือ
ปี	2565



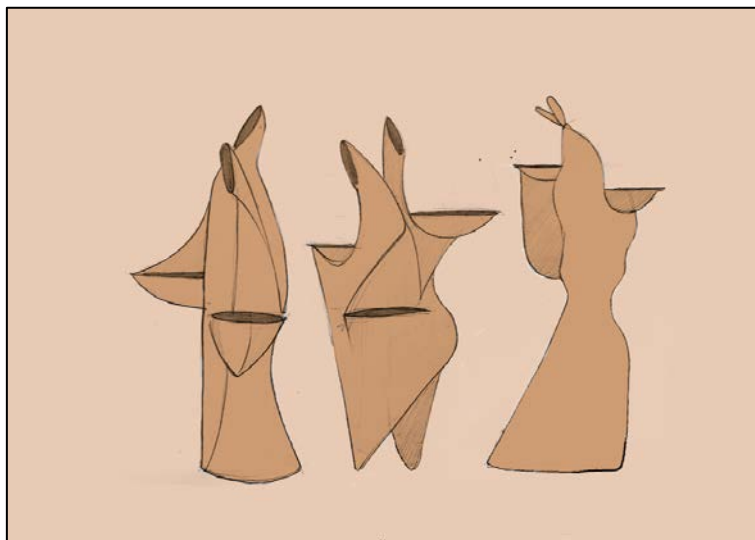
ภาพที่ 59-60 ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา
 ชื่อผลงาน "ลีลา"
 ขนาด 210x320x300 เซนติเมตร
 เทคนิค ดินด่านเกวียน, ขึ้นรูปด้วยมือ
 ปี 2565



ภาพที่ 61	ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา
ชื่อผลงาน	"ลีลา"
ขนาด	210x320x300 เซนติเมตร
เทคนิค	ดินด่านเกวียน, ขึ้นรูปด้วยมือ
ปี	2565

ภาคผนวก

ประมวลภาพผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ชุด “ลีลา”





ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

วิทยาลัยช่างศิลป์มีชื่อเดิมว่า โรงเรียนศิลปศึกษา ตั้งขึ้นด้วยความมุ่งหมาย เพื่อให้มีฐานะเป็นโรงเรียนเตรียมของมหาวิทยาลัยศิลปากร จึงสังกัดอยู่กับมหาวิทยาลัยศิลปากร ดำเนินงานโดยอาศัยเงินงบประมาณของมหาวิทยาลัยและได้ครูอาจารย์ในมหาวิทยาลัยช่วยทำการสอน นอกจากครูสอนวิชาสามัญ มีทั้งครูประจำและเชิญบุคคลภายนอกมาสอนพิเศษเป็นรายชั่วโมง หลักสูตรศิลปะก็จัดวิชาและรายการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยศิลปากร เว้นแต่วิชาสามัญ ยังคงดำเนินการสอนตามหลักสูตรชั้นเตรียมอุดมศึกษาแผนกอักษรศาสตร์

โรงเรียนศิลปศึกษานี้ได้มีประกาศให้ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2495 โดยนายกรัฐมนตรี มหาวิทยาลัยศิลปากรและประกาศใช้ข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนศิลปศึกษา พุทธศักราช 2495 กำหนดคุณสมบัติและพื้นความรู้ของผู้สมัครเข้าเรียน ค่าธรรมเนียมการเรียน

หลักสูตรในระยะแรกเริ่มนี้คงเปิดสอนเพียงแผนกเดียว คือ แผนกจิตรกรรมและประติมากรรม เป็นหลักสูตร 3 ปีและให้สิทธิ์ผู้สอบได้ชั้นปีที่ 2 ซึ่งได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 65 เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยศิลปากรโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก ส่วนผู้ที่จบการศึกษาตามหลักสูตร 3 ปีจะได้ประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลางของกรมศิลปากร

โรงเรียนศิลปศึกษาเปิดทำการสอนเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2495 มีนักเรียนรุ่นแรกจำนวน 36 คน โดยใช้สถานที่ส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นสถานที่เรียนชั่วคราว

พ.ศ. 2496 ได้ขยายการสอนเป็น 3 แผนก คือ แผนกจิตรกรรมและประติมากรรม แผนกช่างสิบหมู่ และแผนกโบราณคดีแต่ละแผนกมีกำหนดเวลาเรียน 3 ปี

พ.ศ. 2497 กรมศิลปากรได้รับมอบัติที่ทำการกระทรวงคมนาคมเดิม 3 หลัง จึงได้ยกตึก 2 หลังด้านใน ให้เป็นอาคารเรียนของ โรงเรียนศิลปศึกษา นับแต่นั้นเป็นต้นมา โรงเรียนศิลปศึกษาจึงมีสถานที่เรียนเป็นการถาวร จน พ.ศ. 2503 อาคารเรียนจึงถูกรื้อ ไปเสียหลังหนึ่งเพื่อสร้างโรงละครแห่งชาติ

พ.ศ. 2498 โรงเรียนศิลปศึกษา ยังคงดำเนินการสอนใน 3 แผนก พร้อมกันนี้มหาวิทยาลัยศิลปากรได้เปลี่ยนหลักเกณฑ์การรับนักศึกษาใหม่ คือ รับนักเรียนที่สอบไล่ได้ชั้น ปีที่ 2 เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย แต่ต้องผ่านการสอบคัดเลือกเสียก่อน

พ.ศ. 2500 มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนหลายประการคือ

ก. ได้มีการกำหนดฐานะของโรงเรียน ประเภทเตรียมอุดมศึกษา เรียกชื่อว่า โรงเรียนศิลปศึกษาเตรียมมหาวิทยาลัยศิลปากร

ข. ได้ยุบเลิกแผนกช่างสิบหมู่คงเหลือไว้เพียง 2 แผนกและเรียกชื่อใหม่ว่า แผนกเตรียมศิลป แผนกเตรียมโบราณคดีสำหรับ การศึกษาใน 2 ปีแรก

ค. เปลี่ยนมาสังกัดอยู่ในกองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร

พ.ศ. 2501 โรงเรียนศิลปศึกษาได้กลับไปสังกัดอยู่กับมหาวิทยาลัยศิลปากรอีกครั้ง จนถึงเดือนมกราคม

พ.ศ. 2503 เมื่อ มหาวิทยาลัยศิลปากรแยกไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีพร้อมกับมหาวิทยาลัยแห่งอื่น ๆ โรงเรียนศิลปศึกษาจึงกลับมาสังกัดกองหัตถศิลป์ กรมศิลปากรดังเดิมและพื้นฐานะจากการเป็นโรงเรียนเตรียมของมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ยกเลิกแผนกโบราณคดีคงเหลือแต่แผนกจิตรกรรมและประติมากรรมแผนกเดียว ส่วนกำหนดเวลาเรียนยังคงเป็น 3 ปีจึงจบหลักสูตร

จนกระทั่งเดือนกุมภาพันธ์พ.ศ. 2504 เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมศิลปากรใหม่ มีการตั้งกองศิลปศึกษาขึ้น โรงเรียนศิลปศึกษาจึงมีฐานะเป็นแผนกหนึ่งในกองศิลปศึกษา มีงบประมาณตำแหน่งครูอาจารย์เจ้าหน้าที่เป็นของตนเอง และได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น โรงเรียนช่างศิลป์ ในโอกาสนี้ด้วย

พ.ศ. 2505 ทางกรมได้รื้ออาคารเรียนเดิม ซึ่งเหลืออยู่เพียงหลังเดียว เพื่อสร้างโรงละครแห่งชาติจึงได้สร้างอาคารเรียนหลังใหม่เป็นอาคารเรียนถาวรให้แก่โรงเรียนช่างศิลป์ขึ้นภายในบริเวณเดียวกันกับโรงเรียนนาฏศิลป์นับแต่นั้นมา โรงเรียนช่างศิลป์ได้ให้การศึกษาแก่นักเรียนใน หลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลาง (เทียบเท่าหลักสูตรครูประถมศึกษา หรือ ป.ป.ช.) ซึ่งเป็นหลักสูตร 3 ปีจนกระทั่งวันที่ 20 พฤษภาคม

พ.ศ. 2517 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นสูง โรงเรียนช่างศิลปกรมศิลปากร พุทธศักราช 2517 ซึ่งใช้เวลาต่อจากหลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลางอีก 2 ปีและเทียบการศึกษานี้เท่ากับหลักสูตรประโยคครูมัธยมศึกษา (ป.ม.ช.) โรงเรียนช่างศิลป์จึงได้เปิดให้การศึกษาตามหลักสูตรนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2517 ในปีการศึกษา 2518 โรงเรียนช่างศิลป์ก็ได้ให้การศึกษาแก่นักเรียนทั้งในระดับประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลาง และระดับ ประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นสูง และผลิตผู้สำเร็จการศึกษาการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นสูงเป็นรุ่นแรก ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการได้ยกฐานะโรงเรียนช่างศิลป์ เป็น วิทยาลัยช่างศิลป์ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์พ.ศ. 2519 และเริ่มขยายกิจการเรียนการสอนไปที่ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยได้เริ่มพัฒนา ก่อสร้างอาคารเรียนในที่ดินวิทยาลัยเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เนื้อที่ประมาณ 63 ไร่ ในปีพ.ศ. 2519 และเริ่มใช้เป็นสถานศึกษาของวิทยาลัยอีกแห่งหนึ่งตั้งแต่ปีพ.ศ. 2521 เป็นต้นมา

พ.ศ. 2524 วิทยาลัยช่างศิลป์ได้ปรับปรุงหลักสูตร ประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลาง ซึ่งเทียบเท่าประโยคครูประถมศึกษา โดยยกเลิกการเรียนวิชาการศึกษาในหลักสูตรนี้โครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย หมวดวิชาสามัญ หมวดวิชาสัมพันธ์หมวดวิชาชีพภาคทฤษฎีและวิชาชีพภาคปฏิบัติทั้งศิลปะ-ไทยแบบประเพณี และศิลปะร่วมสมัย มีค่า หนดเวลาเรียน 3 ปีและเมื่อสำเร็จการศึกษาก็จะได้รับ วุฒิประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลาง (ระดับ ปวช.)

พ.ศ. 2527 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นสูงซึ่งเทียบเท่าหลักสูตรประโยคครูมัธยมศึกษา (ป.ม.ช.) อีกครั้งหนึ่ง โดยยกเลิกการเรียนวิชาการศึกษาเช่นเดียวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลาง โครงสร้างของหลักสูตรจึงประกอบด้วย หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาศิลปะ (วิชาพื้นฐาน วิชาศิลปะ วิชาศิลปะเฉพาะสาขา วิชาศิลปะเลือก) และหมวดวิชาเลือก โดยให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาศิลปะสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและความสนใจในศิลปะเฉพาะสาขา (วิชาเอก) และวิชาศิลปะเลือก (วิชาโท) เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นสูง (ระดับ ปวส.)

พ.ศ. 2539 วิทยาลัยได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษาชั้นกลาง และหลักสูตรศิลปศึกษาชั้นสูง อีกครั้งหนึ่งเรียกชื่อว่า หลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2539 (ศ.ปวช.) และ หลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2539 (ศ.ปวส.) ตามลำดับ ซึ่งมีสาขาวิชา ให้นักศึกษาเลือกเรียนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวนโยบายปฏิรูปการศึกษาและสภาพการเปลี่ยนแปลง ของสังคม

พ.ศ. 2545 วิทยาลัยช่างศิลป์เปลี่ยนหน่วยงานต้นสังกัดจากสถาบันศิลปกรรมมาเป็นสถาบันบัณฑิต- พัฒนศิลปกรรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ตามประกาศกรมศิลปากร เรื่องการแบ่งส่วนราชการ หน่วยงาน และสถานศึกษาของกรมศิลปากร ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545

พ.ศ. 2546 ปรับหลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 มาเป็น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2544 วิทยาลัยช่างศิลป์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พ.ศ. 2550 วิทยาลัยช่างศิลป์และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์แยกตัวจากกรมศิลปากร ตามพระราชบัญญัติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนที่ 32 ก วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ.2550

พ.ศ. 2552 วิทยาลัยช่างศิลป์ปรับโครงสร้างการบริหารให้เป็นไปตามประกาศของสถาบันบัณฑิต- พัฒนศิลป์โดยให้มีการสรรหาผู้อำนวยการวิทยาลัย และผู้อำนวยการคนแรกที่มาจากระบบการสรรหา คือ อาจารย์สมบัติ กุลางกูร

ทำเนียบผู้บริหาร

โรงเรียนศิลปศึกษา

2495	อาจารย์ประยูร โชติกะพุกณะ
2495 - 2497	อาจารย์เรณู ยศสุนทร
2497 - 2499	อาจารย์ประยูร อุลุชาฎะ
2499 - 2500	อาจารย์อรุณ โลหะชาละ
2500	อาจารย์ละม่อม โอชกะ
2500 - 2502	อาจารย์สะอาด บัวชาติ

โรงเรียนช่างศิลป์

2503 - 2504	อาจารย์สะอาด บัวชาติ
2504 - 2517	อาจารย์สวัสดิ์ ตันติสุข

วิทยาลัยช่างศิลป์

2517 - 2528	อาจารย์สวัสดิ์	ตันติสุข
2528 - 2534	อาจารย์กนก	บุญโพธิ์แก้ว
2534 - 2542	อาจารย์ธงชัย	รักปทุม
2542 - 2547	อาจารย์กมล	สุจุมโท
2547 - 2550	อาจารย์พัชรี	ผลานุรักษา
2550 - 2551	อาจารย์สุชุม	บัวมาศ
2551 - 2552	อาจารย์สุชุม	บัวมาศ (รักษาการ)
2552 - 2556	อาจารย์สมบัติ	กลางกูร
2556 - 2560	อาจารย์บุญพาด	ฉิ่งคะมะโน
2560 - ปัจจุบัน	อาจารย์จรัญ	หนองบัว

